

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 454
van **BERT MOYAERS**
datum: 30 maart 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Rubberkorrels als instrooimiddel voor kunstgrasvelden - Impact op milieu en gezondheid

Exact een jaar nadat Het Belang van Limburg in samenwerking met de Universiteit Hasselt een groot onderzoeksdossier over de schadelijke stoffen in de rubberkorrels op Limburgse kunstgrasvelden publiceerde, verscheen er op woensdag 14 maart opnieuw een opvallend artikel over dit thema in dezelfde krant. Nieuwe cijfers over kankergevallen bij jonge sporters die door de Amerikaanse ex-voetbalster Amy Griffin werden verzameld, voorspellen weinig goeds. Zo is er enerzijds het opvallend hoge aantal doelmannen en -vrouwen met kankers dat in het oog springt, anderzijds stemt ook het hoge aantal bloedkankers tot nadenken.

Critici, voornamelijk uit de hoek van de rubberlobby, vinden dat de lijst met cijfers geen enkele wetenschappelijke waarde heeft. Wetenschappers zeggen dan weer dat die lijst wel degelijk aandacht verdient omdat er zo'n opvallende dingen naar voren komen. Ondanks de onrust en de vraag van heel wat Amerikaanse toxicologen is er tot nu toe in de VS nog altijd geen enkele overheidsinstantie begonnen met een grootschalig onderzoek op nationaal niveau.

Ook in onze contreien, meer specifiek in Nederland en in Vlaanderen, sluimert het spook van de met dubieuze rubberkorrels ingestrooide kunstgrasvelden al een hele tijd. Ik spreek bewust over sluimeren omdat er bij ons weliswaar af en toe wat ongerustheid de kop opsteekt, maar dat blijft vooralsnog telkens zonder concreet gevolg. Nochtans liggen er in Vlaanderen alleen al bijna 400 kunstgrasvelden - al dan niet met Vlaams overheidsgeld gesubsidieerd - waarvan bijna de helft met rubberkorrels is ingestrooid. Wij hebben als overheid dus wel degelijk een verantwoordelijkheid.

1. Is er na het onderzoeksdossier dat Het Belang van Limburg i.s.m. de Universiteit Hasselt een jaar geleden publiceerde al ander en nieuw onderzoek gedaan naar de impact van schadelijke stoffen in kunstgrasvelden door een Vlaamse overheidsinstantie?

Zo ja, welke conclusies kunnen daaruit getrokken worden?

Zo neen, welke gefundeerde argumenten zijn er om een dergelijk onderzoek als onvoldoende belangrijk te beschouwen?

2. Het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zou in april van dit jaar - zou, want intussen is dit al uitgesteld naar juli - een advies uitbrengen aan ECHA (European Chemicals Agency) voor een strengere norm voor paks

(polycyclische aromatische koolwaterstof) in SBR, een norm die dichterbij ligt van de norm voor consumentenproducten.

- a) Hoe staat de minister tegenover een eventuele verstrenging van de norm die actueel wordt gehanteerd? Waarom wordt er voor een strengere norm gepleit ondanks eerdere berichtgeving dat er geen reden is tot paniek?
 - b) Waarom is er bij de oorspronkelijke normering nooit rekening gehouden met de blootstelling aan gebruikers gezien de gezondheidsrisico's die verbonden zijn aan de rubberindustrie?
3. Welke criteria zijn er gehanteerd bij de bepaling van het instrooimateriaal voor de aanleg van 63 door Vlaanderen gesubsidieerde kunstgrasvelden op vlak van milieuveiligheid, gezondheid en verborgen kosten met betrekking tot sanering?
4. Het recyclageproces neemt de schadelijke stoffen in autobanden niet weg. Sterker nog, de toename van het oppervlak door de versnippering zorgt er zelfs voor dat het risico op schade voor milieu en gezondheid nog vergroot.
- a) Is SBR in het kader van circulaire economie als product volgens de minister correct beoordeeld? Hoe kan hij dat staven?
 - b) Op welke manier is er destijds onderzocht of er al dan niet risico's voor milieu en gezondheid waren toen er werd bepaald dat SBR als product mocht worden verhandeld?
5. Hoe verklaart de minister dat de consument bij einde leven van een band een verwijderingsbijdrage moet betalen om te voorkomen dat er gevaarlijke stoffen in het milieu verdwijnen, maar dat diezelfde band na versnippering - zonder dat er iets aan de chemische samenstelling verandert - plots als product verhandeld mag worden? Bij verwijdering van de kunstgrasmat is het SBR dan weer terug afval en moet het speciaal afgevoerd en verwerkt worden. Waar zit volgens de minister de logica?
6. Vindt de minister dat de bevoegde ministers een goede inschatting hebben gemaakt van de potentiële gezondheids- en milieurisico's die verbonden zijn aan het gebruik van SBR als instrooimiddel voor kunstgrasvelden en de bevolking én het milieu voldoende hebben beschermd tegen blootstelling aan schadelijke stoffen zoals het Verdrag van Lissabon en het Verdrag van Aarhus aan alle Europese lidstaten opleggen? Zo ja, waaruit blijkt dat?

ANTWOORD

op vraag nr. 454 van 30 maart 2018

van **BERT MOYAERS**

1. Vlaanderen plant, zoals aangegeven in vorige schriftelijke vragen, momenteel geen nieuw wetenschappelijk onderzoek. We achtten het, gelet op de reeds uitgevoerde en nog lopende initiatieven, niet nodig om vanuit Vlaanderen een nieuwe studie op te starten. De drie meest recente onafhankelijke studies zijn uitgevoerd door het European Chemicals Agency (ECHA), het Nederlands Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Washington State Department of Health. Geen van deze drie studies heeft een reden gevonden om mensen te adviseren niet te spelen op kunstgras ingevuld met gerecycleerd rubber, noch een relatie tussen het spelen op kunstgras en kanker.
2. a) Europa is bevoegd voor de REACH-normen. De Nederlandse overheid werkt momenteel samen met het ECHA aan een nieuw voorstel voor restrictie van de huidige REACH-norm voor rubbergranulaat. Op Europees vlak lijkt er, zoals u weet, consensus om de huidige norm te herbekijken. Dat bleek ook uit de recente onafhankelijke studies en is ook zo gecommuniceerd geweest. De introductie van een tegen 13/04/2018 aangekondigd voorstel tot herziening van de norm werd uitgesteld tot 20/07/2018. De diverse overheden waaronder ook de Vlaamse, worden voor wat de Belgische inbreng betreft verder ingeschakeld via de structuren voorzien in het REACH-samenwerkingsakkoord. Als minister van sport ben niet bevoegd om een standpunt in te nemen over de norm. Wel heb ik mij geëngageerd om ervoor te zorgen dat de sportsector op de juiste manier geïnformeerd is en blijft.
- b) REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) is een verordening van de Europese Unie waarin, onder andere, regels vastgelegd zijn voor het gebruik van PAK's. Binnen deze REACH-verordening wordt er een mengselnorm en een consumentennorm gehanteerd. Voor mengsels, zoals schoonmaakproducten, verf en lijm, gelden algemene concentratielimieten voor stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid. Voor consumentenproducten gelden veel strengere normen voor het PAK-gehalte dan voor mengsels. Deze producten komen dan ook intensiever in contact met de huid of met de mond. Het zijn de gebruiksomstandigheden die de normstelling bepalen. Het is nu aan de lopende nieuwe procedure om o.a. de gebruiksomstandigheden te evalueren en eventueel de normering aan te passen. Ik tracht samen met de andere betrokken overheden dit mee op te volgen.
3. De kunstgrasvelden, door Vlaanderen gesubsidieerd via het Vlaams Sportinfrastructuurplan, zijn ingevuld met zand en gerecycleerde rubber (SBR). De opdrachtnemer bij de bouw van de kunstgrasvelden heeft, met het oog op de afgifte van de beschikbaarheidscertificaten, moeten aantonen dat de velden voldoen aan de vooropgestelde beschikbaarheidseisen conform de huidige bestaande normering, waaronder de VLAREMA wetgeving en de DIN 18035-7 norm voor zware metalen.
4. a) Ik ben als minister van Sport niet bevoegd om hierover te oordelen. Mijn collega minister van omgeving, natuur en landbouw Joke Schauvliege lichtte haar standpunt reeds toe in antwoord op uw eerdere schriftelijke vraag.

b) Zie antwoord op deelvraag a.

5. Ik ben als minister van Sport niet bevoegd om hierover te oordelen. Mijn collega, minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege, lichtte haar standpunt reeds toe in antwoord op uw eerdere schriftelijke vraag.
6. Ik zie als minister van Sport geen aanleiding om de inschattingen van de bevoegde ministers in vraag te stellen.